

Autorice: Danijela Birt, Jadranka Brkić-Vejmelka, Ines Cvitković Kalanjoš

Digitalizacija je jedan od glavnih pokretača suvremenog društva i može se smatrati jednim od ključnih elemenata za njegova održivog razvoja (Jovanović, Dlačić, 2018).

Prije nego što objasnimo što se podrazumijeva pod pojmom digitalizacija, važno je razlikovati drugi pojam i njegovo značenje kako bismo razumjeli i raspravljali o važnosti i koracima digitalizacije te pravilno promatrali te pojave. Riječ je o konceptu digitizacije koji ima sljedeće značenje: proces kojim se analogni zapisi pretvaraju u digitalne dokumente. Podaci se ovim postupkom ne mijenjaju, nego se kodiraju samo u digitalnom formatu. Digitizacija bi bila prvi korak u procesu digitalizacije.

Današnji svijet napravio je velik iskorak u četvrtu industrijsku revoluciju, u sprezi s procesom digitalizacije, koji prožima sve aspekte našeg života. Različite definicije procesa digitalizacije mogu se sažeti na sljedeći način: Digitalizacija se definira kao proces kojim se različiti sadržaji, tekstovi, fotografije, zvukovi, filmovi i videozapisi mijenjaju iz analognog u digitalni; transformiran u binarni kod. Tako se svi podaci mogu obraditi, spremati i prosljeđivati/razmjenjivati. Prema većini definicija digitalizacija je pomogla stvoriti uključivo okruženje u koje bi svi mogli biti uključeni, omogućila je otvoreniju komunikaciju i ubrzala proces stvaranja i razmjene znanja (Martinoli, 2019).

Za naraštaje koji se danas obrazuju, od predškolske do sveučilišne razine, digitalizacija nije nova tehnologija, nego prirodno okruženje i dio svakodnevnog života. Za ove generacije, analogni svijet i izvanmrežni život su nezamislivi. Istodobno, današnji je svijet dijelom digitaliziran jer još postoje dijelovi stanovništva koji su isključeni iz digitalnog svijeta (vidi digitalni jaz), kao i oni koji se opiru procesu digitalizacije. Stoga bi prikladnije bilo reći da živimo u hibridnom digitalnom vremenu.

Europska komisija 2018. objavila je Plan digitalnog obrazovanja (kao što je to učinila većina država članica ili čak lokalnih vlasti) koji odražava izazove digitalizacije u obrazovanju. U ovom dokumentu obrazovanje se smatra osnovom rasta, razvoja i uključivanja u svim državama članicama. Stoga svi sudionici imaju zadatak da se što više pridržavaju prijedloga Plana, uz prihvaćanje svih izazova koje digitalizacija sa sobom nosi (npr. digitalni jaz, digitalni rodni jaz). Kako bi se osigurala uspješna provedba, predloženi dokument ističe tri prioritete mjere: 1) Poboljšanje korištenja digitalne tehnologije u učenju i poučavanju, 2) Razvoj digitalnih kompetencija i vještina, 3) Poboljšanje obrazovanja boljom analizom podataka i boljim predviđanjima.

U obrazovanju, digitalizacija pridonosi inkluzivnijem okruženju sa svima jednakom dostupnošću materijala za učenje, posebno za učenike s posebnim potrebama. Razvojem digitalne tehnologije koja je dostupna većem broju korisnika (npr. prijenosna računala zbog sniženja cijena postala su pristupačnija) i usavršavanjem nastavnika stvaraju se bolji uvjeti za sve veći broj korisnika. Istodobno, obrazovni sadržaji i povezivanje nastavnika i učenika putem digitalnih aplikacija mogli bi povećati nejednakost između učenika i nastavnika (Tonković, Pogrančić, Vrsalović, 2020). S druge strane, korištenje tehnologije u nastavi stvara dodatni interes, zabavu i dinamiku kod učenika. Tijekom korištenja digitalne tehnologije uočava se da su studenti motiviraniji i samostalnije istražuju sadržaj (Gjud, Popčević, 2020). Kako napredujemo, tako se pojavljuju nove vrste digitalnog jaza i postaju velik izazov (Kim, Yi, Hong, 2021).

U vrijeme pandemije Covid-19 jasno se pokazao intenzivan razvoj digitalizacije u nastavi, no i dalje nemamo dovoljno objašnjenja kako ubrzanje procesa digitalizacije potencijalno pridonosi smanjenju nejednakosti, odnosno kako omogućuje više sudionika koji će se uključiti i koristiti se digitalnim resursima. Iako je digitalna tehnologija od velike pomoći u nastavi i njome se treba koristiti kako bi se olakšalo učenje i pristup određenim materijalima, ona ne može zamijeniti interakciju učenika i nastavnika u učionici. U kontekstu pandemije, nastavni materijali pripremljeni su u digitalnom obliku. Dosad se pokazalo da ovakav način prijenosa materijala za učenje omogućuje kreativniji, inovativniji i fleksibilniji nastavni proces. Digitalni materijali omogućuju primjenu novih metoda poučavanja i učenja te omogućuju fleksibilnost nastavnicima u procesu pripreme i strukturiranja nastave. Pandemija je ubrzala digitalizaciju, a hibridna nastava pokazala je da je potrebno imati gotov sustav koji bi mogao odgovoriti na nove izazove digitalnog doba.

Literatura

Gjud, M. & Popčević, I. (2020). Digitalizacija nastave u školskom obrazovanju. *Polytechnic and design*. 8 (3), 154-162.

Kim, H. J.; Yi, P. & Hong, J. I. (2021). Are schools digitally inclusive for all? Profiles of school digital inclusion using PISA 2018. *Computers and education*.

Jovanović, M. & Dlačić, J. (2018). Digitalizacija i održivi razvoj društva – Mjere i implikacije, *Zbornik radova Ekonomskog fakulteta u Rijeci: časopis za ekonomsku teoriju i praksu*. 36 (2), 905-928.

Martinoli, Ana. (2019). „Ususret izazovima obrazovanja za medije i kulturu 21. stoljeća: Nova znanja i vještine za digitalno, interaktivno i participativno okruženje.“ *Medij. Istraž*, 25(2), 5-28.

Tonković, A.; Pogrančić, L. & Vrsalović, P. (2020). Djelovanje pandemije Covid-19 na obrazovanje diljem svijeta, *Časopis za odgojne i obrazovne znanosti. Foo2rama*, 4 (4), 121-134.